

Friedrich Hein Balthasar Hahn

Disputatio Iuridica De Collatione Bonorum

Rostochii: Pedanus, 1625

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn73092713X>

Druck Freier Zugang

Gütergemeinschaft

Fr. Hein (Ballh. Hahn) ^{Vert.}

R. U. in. 1625.

34.

517

Disputatio Juridica
DE
COLLATIONE
BONORUM,

Quam
D. O. M. A.

PRÆSIDE
FRIDERICO Hein I.D.

Publica ventilationi subjicit

BALTHASAR Hahn
Rostoch.

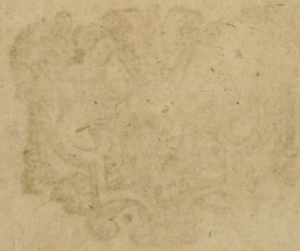
Habebitur in Auditorio Majori 17. Dec-
cemb. horis matutinis.

ROSTOCHII
Literis Joachimi Pedani, Acad, Typogr. Anno 1625.

Dissertatio Juridica

COLLATIONE
BONORUM

519

DE
COLLATIONE
BONORUM.

Thesis I.

Collationis verbum æquivocum est, ac varia notat: modò enim signat beneficij Ecclesiastici adsignationem, ut in jure Canon. *l. 1. de præb. & dign. in 6. c. 1. de instr. iid. in 6.* modò onus publicè impositum, sive publicam præstationem, ut in *l. 1. C. de Episc. & cler. l. 6. in fir. C. de præscript. 30. ann. l. 5. C. de exact. tribut. lib. 10 t. 1. C. de collat. donat. & coll. aris, iid. lib. 10. Nov. 128.* De quibus, ut & pluribus alijs, minus tamen juridicis vocis hujus significationibus vid. *Joh. Saport. tr. de collat. c. 1. in pr. & Grass in recept. sent. art. collatio bonorum, quest. 1. in pr.*

II.

Nos hîc collationem definimus commixtionem sive confusionem bonorum propriorum cum paternis, quæ fit inter liberos coheredes, ut ea omnia inter se ex æquo partiantur. *l. 8. C. de bon. profc. l. 8. C. b. t. Cujac. in par. ff. & C. b.*

III.

Hanc primitus prætor introduxit, ut injuriã suis illatam hac ratione compensaret. Cum enim prætor ad bon. possessionem contra tabulas emancipatosmitteret, participesq; faceret cum his, qui sunt in potestate, bonorum paternorum: consequens esse credidit, ut sua quoq; bona in medium conferrent, qui appeterent paterna. *l. 1. in pr. ff. b. t.*

IV.

Injuriã verò hanc quia ab emancipatis tantum patiebantur sui, hinc & collatio tum demum ex edicto prætoris locum habe-

A 2

bat,

bat, quando emancipati cum suis concurrebant, & sui i. erant affecti incommodo. *l. pen. §. videamus. i. vers. Et hoc fit consequens. ff. de bon. poss. contr. tab. l. i. §. 4. & 5. ff. b. t. 2.* Emancipati & sui eodem jure succedebant, hoc est, vel contra tabulas utriq; , vel Unde liberi. *d. l. pen. §. videamus. i. in pr. l. i. §. 1. ff. b. t. l. nec ipsa 7. ff. de dot. collat.* Et hoc primum fuit jus collationis.

V.

Sed cum hac ratione collationum jura in magnis angustijs versarentur, pauciq; conferrent: Scævola Jctus videns hoc esse iniquum, primum juri à prætoribus invento adjecit, ut emancipati & sui, si possent eodem jure succedere, quamvis succederent diverso: adhuc tamen, si injuria adficerentur sui, collatio locum haberet. *l. si filius 10. ff. b. t.* Hoc secundum, quod ab interpretibus juris nostri æquitas Scævola appellatur.

VI.

Postea Divus Pius introduxit, ut filix sive petierint bon. possessionem, sive non petierint, dummodo se bonis paternis miscuerint, ad collationem dotis, per arbitrium familiæ exciscundæ compellantur. *l. i. in pr. ff. de dot. coll.* Hoc tertium jus collationis.

VII.

Supervenit deinde Leo Imp. qui motus æqualitate, quæ est inter dotem & donationem propter nuptias, idem quod antea per D. Pium erat constitutum de conferenda dote, transfudit & extendit ad donationem propter nuptias, ut omnes liberi sine ulla discretione conferant dotem & donationem propter nuptias, quæ ab ejus substantia profecta est, de cujus hereditate agitur: amplius, ut etiam emancipati vicissim conferant, quæ in ipsa emancipatione à parentibus suis (ut adsolet fieri) consequuntur, vel post emancipationem ab iisdem parentibus acquisierint. *l. ut liberis, 17. C. b. t.* Hoc quartum.

VIII.

Sed cum adhuc controverteretur inter Jctos, nepotibus succedentibus avo vel avix cum patruis aut avunculis, amitis aut materteris, num illi his patris sui, & hi vicissim illis suam dotem vel ante nuptias donationem conferre tenerentur? Justinianus controverfiam illam affirmativo responfo decidit in *l. illam, 19. C. b. t.* Quod

Quod fuit quintum jus collationis. *Add. l. 20. C. b. t.* ubi generaliter Imp. constituit, ut omnia, quæ portioni quartæ computantur, etiam ab intestato conferantur.

IX.

Præterea cum olim filia vel ab intestato succedentes, vel contra tabulas petentes, fratribus quidem in potestate existentibus tam profectitiam, quam adventitiam: his verò, qui in familia defuncti non sunt, profectitiam tantummodo dotem conferrent, *l. filia 4. C. b. t.* Justinianus constituit, ne adventitia collationi post obitum parentum inter liberos omninò subiaceant. *l. fin. C. b. t.* Idq; sextum jus collationis.

X.

Deniq; ne quid dubitationis ac iniquitatis in difficili hac collationis materia superesset, constituit idem in *Nov. 18. c. 6.* ut collatio non minus ex testamento, quam ab intestato fieret, nisi expresse aliud defunctus designasset. *Add. Auth. ex testamento. C. b. t.* Et hoc septimum & ultimum jus collationis. *Vid. Vit. Nemaus. tr. de collat. c. 1. n. 8. & seq. Job. Sapor. in d. tr. c. 3. Grass. lib. 2. recept. sent. d. art. quest. 2. Sichard. ad rubr. C. b.*

XI.

His præmissis nunc videamus ulterius inter quos locum habeat collatio: Et habet collatio locum inter descendentes solos, ad ascendentium hereditatem adspirantes.

XII.

Descendentes cum dicimus, in infinitum descendentes liberos, tam masculos quam foeminas intelligimus, ut hi omnes sibi invicem hodie conferant, non tantum emancipati suis, ut olim, sed & sui emancipatis, & suis, & nec emancipatis nec suis (ut sunt filij & filia, nepotes ac neptes matri avoq; materno succedentes) & emancipati emancipatis, *d. l. ut liberis. 17. C. b. t.* tam filij & nepotes inter se, quam cum patruis, amitis, avunculis & materteris concurrentes, & hi illis vicissim. *d. l. illam. 19. C. b. t. Grass. d. l. quest. 5. Treutl. vol. 2. disp. 17. sb. 3. Rittersb. ad Nov. p. 7. c. 22. n. 6.*

XIII.

Inter hos locus est collationi, etiamsi succedant matri vel avia maternæ, *d. l. 17. & 19. C. b. t.* etiamsi filius, cui delata est bon. possessio ex primo capite Unde liberi; tempore vel repudiatione

A 3

exclu

exclusus, ex alia parte, Unde cognati, admittatur, *arg. l. b. §. 2. ff. de Carbon. edict. l. 4. §. 1. ff. Quis ord. in poss. serv. l. 2. in pr. ff. Unde legit. Job. Saport. d. tr. c. 4. n. 71. & seq.*

XIV.

Et quidem inter hos solos: nam inter adscendentes descendentibus, quemadmodū & collaterales collateralibus succedentes, collationi locum non esse, cum *Jasone in l. ult. in fin. C. Unde liber. item in l. si emancip. 9. à n. 26 usq; ad n. 32. C. b. t. Card. Tuschko concl. 414. Job. Saport. d. tr. c. 4. num. 63. & seq. Grass. d. l. quest. 7. Sicking. ad rubr. C. h. n. 11. in fin. VVesemb. in par. ff. h. n. 4. in pr. Treutl. d. vol. 2. disp. 17. tit. 2. & ibid. Bachov. lit. B. & nos verius putamus, *arg. l. l. §. 1. ff. b. t. l. 17. & 19. C. b. t.**

XV.

Et quidem tum, quando ad adscendentium hereditatem adspirant, hoc est, titulo universali adscendentium alicui succedere cupiunt. Particulari enim titulo, ut legati vel fideicommissi singularis, vel etiam ex codicillis, aut nomine dotis, aut donationis causa mortis quid capientes, ij neq; inter se invicem, neq; cum here dibus conferunt, quamdiu sc. contenti sunt titulo particulari acceptis, neq; ad hereditatem adspirant. *l. si pater. 4. & l. ult. ff. de dot. coll. & ibi Cujac. l. si à patre. 10. C. b. t.* Si verò emancipatus præteritus, cui relictrum est legatum, eo non contentus, bon. possessionem contra tab. petat, collatione fungi debet. *Cujac. ad rubr. C. b. col. m. 691. lit. B.*

XVI.

Emancipatorum appellatione & ij continentur, qui per legis auctoritatem, per oblationem precum & Imperiale rescriptum sui juris effecti fuerint. Nam & hos ad similitudinem cæterorum, qui emancipati ex antiquo jure sunt, collationes facere Imperator jubet compelli, secundum ea, quæ super cæteris emancipatis statuta sunt. *l. liberos. 18. C. b. t.*

XVII.

Is quoq; , qui in adoptiva familia est, conferre cogitur, hoc est, non ipse, sed is, qui eum habet, si maluerit contra tab. bon. possessione accipere. *l. 1. §. is quoq; 14. ff. h. t.* hoc est, si filius adoptivus in adoptantis adhuc potestate constitutus, & à patre naturali heres institutus, commissio per præteritum edicto, maluerit accipere

527
pere contra tab. bon. possessionem, quam adire hereditatem ex institutione, secundum *l. 8. §. in adoptionem. ff. de bon. poss. cont. tab.* Planè si adoptivus pater ante bon. possessionem petitam emancipaverit eum, & hoc sine fraude factum sit, non cogetur ad collationem. *d. l. 1. §. 14. & ibi Cujac. in comm. suo ad b. t.*

XVIII.

Nepos in avi potestate existens, si patris sui emancipati accipiat bon. possessionem, ad collationem avus compelletur: nisi forte avus nullum ex his bonis fructum acquirere vult, paratusq; est de potestate nepotem dimittere, ut ad emancipatum omne emolumentum bon. possessionis perveniat. *l. si quis. 5. in pr. ff. b. t.*

XIX.

Nepotes & neptes si omnes sint emancipati, bona sua conferunt soli patruo. *l. 2. §. si duo nepotes, & l. si nepotes. 7. ff. b. t.* Quod si unus sit emancipatus, & alter suus, emancipatus nepos soli fratri, qui in potestate mansit, confert, non patruo: si non sit frater, confert patruo, itemq; patrueli. *l. 1. §. si sit nepos. & seq. ff. de collat. dot. l. 1. §. ut ff. de conjung. cum emanc. lib.*

XX.

Quod si duæ sint neptes ex diversis filiis: conferent & invicem & patruo, si ambæ sint dotatae. Quod si una tantum sit dotata, hæc indotata & patruo conferet. *d. l. 1. §. sed & si dua. 4. ff. b. t.*

XXI.

Si verò duæ sint neptes ex eodem filio, & ambæ sint dotatae, vice mutua conferent, non autem patruo. Si una tantum est dotata, tum hæc soli indotatae conferet, non patruo. *d. l. 1. sed & si dua, vers. si ex eodem patre, & ibi Cujac ff. de dot. collat.*

XXII.

Nepos postumus vivo avo conceptus, post mortem ejusdem editus, & emancipati patris nomine bon. possessionem accipiens, bona sua conferet, licet non possit dici, mortis tempore avi bona habuisse, qui ipse nondum in rerum natura erat: igitur sive hereditatem à patre, sive legatum acceperit, hoc conferre debet. *l. cum emancipati. 2. in pr. ff. b. t.*

Nepos

XXIII

Nepos postumus avo mortuo conceptus & editus, non proprio, ut ille, vivo avo conceptus, sed alieno jure, patris scilicet, huic jam delatam bon. possessionem, imò, ut existimo, etiam agnitam, non tam petit, quam persequitur: quoniam jure suo nepos hic, nec civili, nec prætorio jure ad successionem avi adspirare potest. §. *Et licet. 8. Inst. de hered. que ab intest.*

XXIV.

Et hoc posteriori casu nepos non sua sicut in primo casu, sed patris bona patruo confert, quæ scilicet pater ipse, si viveret, fratri in potestate relicto conferre debuisset: quia, ut modo dictum, non ex sua persona, sed ex patris quasi heres ad bon. possessionem venit. *Cujac. ad d. l. 2. in fin. pr. ff. b. t. in suo Paulo.*

XXV.

Si prægnantem quis uxorem reliquerit, & ea ventris nomine in possessionem missa fuerit: interim cessat collatio. Nam antequam nascatur, non potest dici in potestate morientis fuisse, sed nato conferetur. *l. ult. ff. b. t. Add. l. postumo. ii. C. b. t.*

XXVI

Emancipatus filius controversiam facit impuberi, qui se filium & in potestate patris fuisse dicit: Quærit Julianus, si bona sua ei emancipatus conferre debeat? Paulus putat conferendum esse, exacta cautione, ut victus, sicut hereditatem, ita & quæ collata sunt, præstet. *l. prator. 3. §. emancipatus. i. ff. b. t.*

XXVII.

Exheredati liberi, si obtineant in querela, contra extraneum institutum, rescisso in totum testamento, bona sua conferunt: non etiam si pro parte tantum res redeat ad intestati causam, hoc est, si unus filius veniat ex testamento, alter ab intestato. Idque si jus vetus spectes, quo inter liberos diverso jure ad bona patris venientes, non habebat locum collatio. *l. si non mortis. 25. in fin. pr. ff. de inoffic. test. juncta l. pater. 6. & seq. ff. de dot. collat. Cujac. ad d. l. 25. in comm. suo ad ill. rit. Boc. cl. 3. disp. 13. tb. 7.*

XXVIII.

Ob eandem rationem olim nec exheredato emancipatus conferebat, scripto herede repudiante, ut apparet ex *l. pen. & ijs. que*

quæ ibi notat Cujac. in comm. suo. ff. de bon. poss. contr. tab. Hodie cessat hæc ratio, & rescisso per querelam inofficiosi testamento, tam ipsi exheredati fratribus, quam hi illis vicissim conferunt. *l. ut liberis. 17. in pr. C. b. r.*

XXIX.

Liberi quoq; deportatorum, si velint esse participes illorum bonorum, quæ fiscus ex bonis damnatorum parentum, ipsis concessit, collatione invicem fungi debent. Quæ regula etiam in dote filia, vel neptis ex filio deportati conferenda, custodienda erit. *l. si deportatus. 8. C. de bon. proscrip.*

XXX.

Locus erat collationi olim tantum in successione ab intestato, eaq; prætoria, cum quis bonorum possessionem contra tab. vel Unde liberi obtinisset. *l. 3. §. Julianus. 2 ff. §. l. 9. C. eod.* Hodie non tantum quocunq; jure intestatæ successionis, sed & ex testamento heredes sibi invicem conferunt. *d. l. ut liberis. 17. in pr. Nov. 18. c. 6. Auth. ex testamento. C. b. r.* nisi testator collationem expressè remiserit, vel vetuerit, *d. Nov. §. d. Auth.*

XXXI.

Prohibitio autem talis vel remissio collationis vel ideò valet, quia parentibus liberum est uni liberorum plus relinquere, quam alteri: dummodò ne quis defraudetur in legitima. *l. parentibus 8. C. de inoff. test.* Expressè verò hæc fiat necessum est, quia in dubio æqualitatem potius inter liberos servari, quam collationem prohibere voluisse præsumitur testator, *arg. l. 39. §. fin. ff. de leg. 3.*

XXXII.

Expressa voluntas intelligenda vel directò inhibentibus aut remittentibus verbis, vel æquipollentibus, ex quibus mens & voluntas testatoris colligi potest: veluti si plus in filium conferat, quam in filiam, hac adjecta causa, quod filia dotem accepisset, satis intelligitur, eum dotem à filia conferri noluisse, *arg. l. ex parte. 39. §. intestatò. 1. ff. Famil. ercisc.*

XXXIII.

Sed etsi causam hanc non adjecerit testator, adhuc tamen, si longe minorem portionem filia, quam cæteris liberis, testamen-

B

to re-

eo reliquerit pater, dotis collationem cessare æquius videtur, *arg. d. l. 39. §. 1. d. Nov. 18. c. 6. ibi. & exinde æqualitatem, juncta l. ult. C. Commun. utriusq; judic. Vit. Nemaus. d. tr. quasi. 33. ubi in fine questionis sententiam hanc multum aquam esse dicit. Fachin. s. contr. c. 78. Bocer. d. cl. 3. diff. 13. th. 9.*

XXXIV.

Regulæ juris novi *supra th. 30.* positæ, quod etiam ex testamento sit locus collationi, & hanc interpretes (ut *Vit. Nemaus. d. tr. c. 2. concl. 7. n. 18. Treutl. vol. 2. diff. 17. th. 4. lit. D.* & alij ab his citati) adjiciunt limitationem: nisi extraneus institutus sit. Sed hæc non videtur de regula: quoniam regula non ad quasvis personas, sed ad eas, in quibus æqualitas desideratur, videlicet ad liberos pertinet, ut frustra excipiantur extranei, in quibus hæc æqualitatis ratio non nisi ineptè attenditur. Intelliguntur autem extranei omnes, qui sunt extra liberos, cæteroquin & filij matri, & emancipati patri extranei sunt heredes. Si tamen plures filij cum uno extraneo instituti sint, etsi inter filios & extraneum non habeat locum collatio, ipsi tamen filij inter se conferre tenebuntur, non obstante coherede extraneo, *arg. l. 21. §. 1. C. de Testam. Quoniam per coheredem non tollitur ratio juris novi, quæ æqualitatem exigit inter liberos, neq; per ejus adjectionem remissio collationis præsumi vel induci potest. Treutl. d. l. & ibi Bachov.*

XXXV.

Tùm autem coheres vel bon. possessor bona sua conferre coheredibus tenetur, quando vel hereditatem acquisitione suscepit, vel bon. possessionem agnovit. *l. 3. in pr. ff. b. t. Cujac. ad l. 1. in pr. ff. d. t. & lib. 5. sent. Pauli, tit. 9. §. ult.* Sed etsi velit, potest & ante. *d. l. 3. §. emancipatus præteritus. ff. b. t. & l. si filius. 13. ff. de condict. caus. dar.*

XXXVI.

Quod si prius hereditatem adquirat, aut petat bon. possessionem, & interim, antequam conferat, moriatur; jus suum cum onere collationis ad heredem transmittit: perinde ut suus collationis commodum, si & ipse admittit bon. possessione decesserit. *d. l. 3. in pr. l. 1. §. ibidem. 8. ff. & l. 14. C. b. t. Cujac. ad d. l. 1. in pr. & ad l. 2. in pr. ff. b. t. in comm. suo.*

Sequitur

XXXVII.

Séquitur nunc quæ bona sint conferenda. Jure veteri emancipati suis tam adventitia quam profectitia, quæ quasiverunt ante mortem patris, & habuerunt tempore mortis ejus, deducto ære alieno, conferunt. *l. ea demum. 6. C. b. t. l. 1. §. qui ab hostibus. 17. & §. si emancipato. 18. l. 2. §. 1. ff. b. t.* Jure novo profectitia tantum. *l. fin. C. b. t.*

XXXVIII.

Et hæc quidem profectitia bona non modò emancipati, verum etiam sui conferunt suis, vel emancipatis, quasi à patre ea bona non discesserint.

XXXIX.

An & emancipati emancipatis ea conferunt? Et negare nemo potest, quin emancipati invicem sibi dotem & donationem propter nuptias conferant. *l. ut liberis. 17. l. illam. 19. l. pen. §. 1. C. b. t.*

XL.

Sed num emancipati ultra dotem & donationem propter nuptias sibi invicem aliquid conferre tenentur? Et emancipatos emancipatis etiam ea, quæ in ipsa emancipatione vel postea à parentibus consecuti sunt (videlicet ad constituendam & alendam familiam) ex Leonis Imp. const. in *d. l. 17. in fin.* conferre debere, verius putamus. *Treutl. d. vol. 2. disp. 17. thes. 4. lit. E. & ibi Bachov.*

XLI.

Omnes ergò liberi, sive sui juris sint, sive in potestate, à parentibus profectam dotem vel donationem propter nuptias, quæ alia veluti quædam dos est, sive *ἀλλοτρίνη*, inter se conferunt. *Cujac. 3. obs. 30.*

XLII.

Dos quoq; adventitia, ut & donatio propter nuptias, si à matre vel avo materno data sit, & de matris aut avi materni successione agatur, collationi inter liberos subjacet. *d. l. 17. & d. l. 19. C. b. t.*

XLIII.

Et quidem solvendo existente marito, nullum est dubium, quin foemina parenti mortuo, à quo dotem accepit, succedere

B 2

volens,

252
volens, dotem illam conferre cogatur, vel realiter, vel tanto minus ex delata successione auferendo. *Nov. 97. c. 6. in pr.*

XLIV.

Marito verò non existente solvendo, olim quidem integros non computabatur mulieri, sed id, quod ad mulierem poterat pervenire: hoc est, quod facere maritus poterat. *l. 1. §. quod si. 6. l. 2. ff. de dot. collat.*

XLV.

Hodie talis adhibenda distinctio est: aut mulier fuit sui juris, aut in potestate patris. Si sui juris, marito vergente ad inopiam, constante matrimonio potest dotem repetere, aut vindicare; imò & lucrum donationis propter nuptias. *l. si constante. 24. in pr. ff. solut. matr. l. ubi. 29. cum seq. Auth. l. in rebus 30. C. de jure dot. d. Nov. 97. c. 6. in pr. & §. 1.*

XLVI.

Si in potestate, & magna fuerit dos, eodem casu cessante patre, sola constante matrimonio de dote agere potest. His igitur casibus, si maturè mulier major 25. annis (minori parcitur) dotem non repetierit, nihilominus eam conferre fratribus debet, nec liberatur conferendo inanem actionem. Sibi enim imputet mulier, quare sui juris, marito ad inopiam vergente, etiam constante matrimonio, dotem non exegerit: vel in potestate constituta, dotem magnam, etiam invito patre, quod poterat, non repetierit. *d. Nov. 97. c. 6. Auth. quod locum. C. b. t.*

XLVII.

Ceterùm si parva fuerit dos, & filia in potestate, nec pater ipse actionem movere velit, nec filia etiam, utcunq; hoc nomine imploratus, ad dotis exactionem consentire: hoc casu culpa & cessatio patris filia non nocet, sed ipsa liberatur conferendo nudam actionem dotis, & fert ex bonis paternis partem suam integram: actio autem collata ab omnibus movetur fratribus, & quod fortunæ eventus dederit, hoc proficit universis. *d. Nov. 97. c. 6. §. 1. & ibi Cujac. item ad l. 1. §. 6. de dot. collat.*

XLVIII.

Quæ verò dicatur dos magna vel parva, non convenit inter Interpretes. Nobis Accursij placet sententia, quam & Rittersh.

in

in Nov. p. 5. c. 5. n. 10. & alij ab ipso ibidem citati probant, quod scilicet dos dicatur magna vel parva secundum qualitatem personarum.

XLIX.

Filia, quæ soluto matrimonio dotem conferre debuit, moram collationi fecit. Viri boni arbitrato cogetur usuras quoque dotis conferre: cum emancipatus frater etiam fructus conferat, & filia partis suæ fructus percipiat. *l. filius. 5. §. filia. 1. ff. de dos. collat.*

L.

Cum dos confertur, impensarum necessariorum fit detractio, cæterarum non. *l. 1. §. cum dos. 5. ff. de dos. coll.* Rationem vide apud *Cujac. ibid.*

LI.

Sumptus nuptiarum, mundus, vestitus, cæteraq; ornamenta à patre liberis in elocatione ipsorum data, an conferre debeant, controversum est? Et ea, quæ consumpta sunt tempore nuptiarum, veluti in convivijis, non conferri sentimus, nisi contraria patris appareat voluntas, *arg. l. 3. §. fin. ff. de Muner. & bonor.* Vestes autem pretiosas & festivas, cæteraq; ornamenta, ut monilia, annulos, torques &c. conferenda esse, communi calculo receptum est. *l. etiamsi. 8. C. de Jure dot. l. inter. 26. §. cum inter. ff. de pact. dot. Gail. 2. obs. 91. n. 5. Schneid. ad §. quedam. 20. num. 47. Inst. de Action.*

LII.

Actiones, quia in bonis esse videntur, *l. bonorum. 49. in fin. ff. de V. S.* ideò & in collationem veniunt. Qui tamen injuriarum habet actionem, nihil conferre debet, cum magis vindictæ, quam pœnæ habeat persecutionem. *l. 2. §. emancipatus. 4. ff. b. 1.*

LIII.

Id quoq; quod sub conditione ex stipulatu debetur emancipato, conferri debet. Diversum est in legato conditionali: quia etsi in potestate fuisset, & post mortem patris conditio extitisset, ipse haberet actionem. *d. l. 2. §. id quoq; ff. b. 1.*

LIV.

Donatio simplex an inter liberos conferenda, anceps est quæ-

filio? In qua I. quatuor hæc membra distinguenda: an sui conferant suis donationem simplicem, an emancipatis: an emancipatam conferant invicem, an suis? & porro quid jure tum veteri, tum novo obtineat? Deinde sciendum, quod, cum quærimus, an sui conferant nec ne, verbo eo abutamur, & hoc quæramus, an ita donatum præcipuum retineant, an omninò in hereditatem paternam restituant?

LV.

Jure veteri, quod donatum erat suo à patre, propter jus patriæ potestatis filio non acquisitum fuisse constat, adeò ut nec sola morte patris, non revocata donatione, ipso jure convaluerit donatio. *l. 1. §. 1. ff. pro donat.* attamen secundum voluntatem patris officio arbitri familiæ erciscundæ confirmatam donationem, & rem donatam præcipuam filio adjudicatam fuisse, probatur ex *l. 2. C. de Inoff. donat. l. filia. 18. C. Famil. ercisc.* Ideoq; effectui inspecto donationem simplicem in filiumf. collatam à patre, quem non in peculium concedere, sed donare voluisse constat, conferri negamus, quoniam præcipuam retinet, adeoq; alij fratres in communi hereditate eam non reperiunt. *d. l. filia. 18. l. pen. §. 1. C. b. 1. Juze l. 31. §. 2. ff. de donat. l. 37. §. 1. ff. d. A. R. D.*

LVI.

Jure quoq; novo donationem meram à suis conferendam non esse, nec suis, nec emancipatis, minus dubij habere videtur, postquam ex sententia quorundam, post constitutionem *l. 15. C. de donat. int. vir. & ux.* liberi rem donatam, silentio & morte patris confirmatam, ita præcipuam retinent, ut nec adminiculo arbitri amplius opus sit.

LVII.

Deniq; nec emancipati, sive invicem, sive cum suis concurrant, donationem simplicem conferunt: nisi (quæ duæ limitationes omnibus quatuor supra positis casibus aptandæ) 1. inæqualitas exinde evidens oriatur, vel 2. donator hujusmodi legem temporis donationis indulgentiæ suæ imposuerit. *l. pen. in fin. C. b. 1. Wesenb. in par. ff. de dot. collat. n. 2.* in cujus sine hanc sententiam & communioem esse, & usû quoq; prævaluisse testatur. *Add. Fachin. 5. contr. 80. Bocer. d. cl. 3. disp. 13. th. 26. Rittersb. in Nov. p. 7. c. 22. n. 3. Treutl. d. vol. 2, disp. 17. th. 5. lit. b. & ibi Bachov.* Si

LVIII.

Similiter quæstionis est, An simplex donatio patris in filium collata, si ab initio valeat, mortuo donatore cum cæteris liberis communicari debeat? Nos negantium partes sequimur cum *Fachin. d. l. 5. contr. c. 81. Bocer. d. l. th. 27.*

LIX.

Quæritur etiam, An filius conferre debeat, quæ pater ei donavit, ut uxorem inveniret nobiliorem vel ditiores? Nos cum eodem *Fachin. 5. contr. 82. negativæ & in hac quæstione inhæremus.*

LX.

Similiter nec castrense, nec quasi castrense peculium fratribus confertur. Hoc enim præcipuum esse oportere, multis constitutionibus continetur. *l. 1. §. nec castrense. 15. ff. b. t.*

LXI.

Castrense verò peculium etiam id est, quod à parentibus vel cognatis in militiam eunti donatum est, ut arma, equi, vestes militiæ convenientes. *l. castrense 11. ff. de castrens. pec. l. 1. C. eod. Quæ propterea etiam mortuo parente in commune non rediguntur. l. filius. 4 C. Famil. ercisc. Sneyd. ad d. §. quedam. 20. Inst. de Action. num. 48. in fin.*

LXII.

Eadem ratione rectè defenditur, nec libros, nec sumptus studiorum gratia liberis à parentibus subministratos, esse conferendos, nisi contraria patris appareat voluntas. *arg. d. l. 11. ff. & d. l. 1. C. de castr. pec. juncta d. l. 1. §. 15. 16. & §. confertur. ff. b. t. arg. l. 50. ff. Famil. ercisc. Sneyd. d. l. n. 42. & seqq.*

LXIII.

Æs alienum occasione studiorum in vita patris à filio contractum, ex communi hereditate solvendum est. *d. l. 1. §. 16. ff. b. t. l. 5. C. ad Maced. l. 20. §. 6. l. 39. §. 3. ff. Famil. ercisc.* quoniam effectus idem est, sive actualiter pecunia ex bonis patris fuerit erogata, sive filius studiorum gratia æs alienum contraxerit. Restringunt tamen illud eleganter utroque casu Interpretes juris ad sumptus pro ratione dignitatis & familiæ, quales pater probabiliter non recussisset, *arg. l. 7. §. 13. ff. & d. l. 5. C. ad Maced. Treutl. d. l. thes. ult. tit. C. & ibi Bachov.*

Sumptus

LXIV.

Sumptus post mortem patris in studia impendendi, communi hereditati non imputantur. *d. l. 20. §. 6. & d. l. 39. §. 3. ff. Famil. ercisc. l. 3. §. fin. ff. de Muner. & honor.* Multò igitur minus sumptus in studia, quæ filius de novo post mortem patris capit; ex communi hereditate erunt præstandi. Licet enim æquitas suadere videatur, ut si in studia unius ex filijs pater quid impendit, etiam aliquid pro sumptibus studiorum alterius filij, forte adhuc impuberis, ex communi hereditate deducatur: tamen hîc jure destituimur, & eo admissò, alia porrò & absurdiora inde concludi possent. *Trentl. & Bach. dd. ll.*

LXV.

Quod dignitatis nomine à patre datum est, vel debetur, an conferre quis in commune cogatur, videamus. Et ait Papinianus lib. 13. quæst. non esse cogendum. Hoc enim propter onera dignitatis præcipuum haberi oportet. Sed si adhuc debeatur: hoc sic interpretandum est, ut non solus oneretur is, qui dignitatem meruit, sed commune sit omnium heredum onus hoc debitum. *d. l. 1. §. sed an id. 16. ff. b. r.*

LXVI.

Ut castrense peculium liberi conferre minimè coguntur, ita & alias res, quæ parentibus acquiri ex novis constitutionibus prohibentur, proprias liberis manere censuit Imperator. *l. ult. C. b. r. l. cum oportet. 6. C. de Bon. quæ lib.*

LXVII.

Idq; non tantum in filijs in patris potestate existentibus obtinet, ut vult *Job. Sapor. c. 5. n. 83* sed, ut communior est sententia, etiam in emancipatis, *arg. l. cum duobus. 52. §. idem Papinianus. 8. ff. pro socio. Fachin. 5. contr. 83. Becer. de cl. 3. disp. 13. th. 22.*

LXVIII.

Adventitij tamen peculij fructus, si qui apud liberos extent, eos liberi conferre tenentur. Ususfructus enim adventitorum ad patrem pertinet. *d. l. cum oportet. 6. in pr. C. de Bon. quæ lib. §. 2. vers. quod autem ex alia. Inst. Per quas pers.* Ipse tamen ususfructus non confertur, ut qui morte patris usufructuarij extinctus est. *§. finitur. 3. Inst. de Usufr.*

Ea,

LXIX.

Ea, quæ filius mercator, suo nomine & periculo negotiatione exercens, industria & assiduitate, ex pecunia patris quæsivit, conferre non tenetur, *arg. l. postulante. 44. §. sed in hujusmodi. 1. ff. ad Sctum Trebell.*

LXX.

Pro pietatis ratione filio ab hostibus redempto, solutam pecuniam pro lytro à patre, filius conferre non tenetur, *arg. l. liber. 17. C. de postlim. revers. Rittersb. in Nov. p. 7. r. 22. n. 8.*

LXXI.

Pecuniaria condemnatio, pro delicto filij soluta, in collationem venit, nisi adventitium peculium filius habuerit. Tunc enim ex illo facta videtur solutio. *l. utr. ff. de petit. hered. Bart. in l. 16. ff. de pecul. leg.*

LXXII.

Quæ sine dolo & culpa filij post mortem patris perierunt, ad collationis onus non pertinent. Collatio enim viri boni arbitrato fieri debet. Vir autem bonus non sic arbitraretur, conferendum id, quod quis nec habet, nec dolo, nec culpa desijt habere. *l. 2. §. de illis. 2. ff. b. t.*

LXXIII.

Hinc si emancipatus filius, qui contra tab. bon. possessionem accipit, filiam dotatam habeat, dotem ejus conferre non debet: quia in bonis ejus non est. *l. 1. §. ult. ff. de dot. collat. l. filium. 4. ff. de collat. bonor.*

LXXIV.

Quod verò dolo malo alicujus esse desijt, id merito confertur. Cæterum si quis id egit, ne acquireret: non venit in collationem. Nam hic & sibi insidiatus est. *l. 1. §. confertur. 23. ff. b. t.*

LXXV.

Conferre jussus regulariter rem conferendam, in specie conferre debet, nec liberatur offerendo æstimatione, *arg. l. 2. §. 1. ff. de Rebus cred. junct. l. 10. ff. de V. S.*

LXXVI.

Sed quid si conferens re collationi subjectam bona fide post mortem patris alienaverit? Et si quidem per venditionem res alienata proponatur, quia jam jus quæsitum in re conferenda coheredibus erat, quantum pro re accepit coheres, conferendum erit: sin per donationem, aut alio modo translata proponas, sufficit æstimationem conferre, inita ratione temporis illius, quo collatio petitur.

LXXVII.

Libros etiam studiosus, eo casu, quo præcipuos eos retinere non potest,

potest, realiter conferre non tenetur, sed tantum eorum æstimationem, respectu habito temporis, quo collatio petitur. *Schneid. ad d. §. quadam, n. 5. Inst. de action. Treutl. d. disp. eb. 6. lit. F. Et ibi Bachov.*

LXXVIII.

Portiones collationum ita erunt faciendæ, ut conferens suam etiã personam numeret in partibus faciendis. Et in eundem modum dotis quoq; fiet collatio. *l. 1. §. fin. ff. b. t.*

LXXIX.

Tantum verò confert emancipatus, quantum aufert. *d. l. 1. §. si ex dodrante, 3. ff. b. t.* Et ideò si unus sit in potestate, unus emancipatus; hic ut semissem illi aufert, ita & propriorum bonorum semissem illi confert. Si duo sint sui, unus emancipatus, hic illis tertias aufert, confert etiam tertias. *d. l. 1. §. fin. ff. b. t.*

LXXX.

Sed nonnunquam plus emancipatus confert, minus aufert: ut si duo sint sui, duo emancipati: singuli emancipati auferunt quartas, tertias conferunt, ac si ambo unus essent, ne si viriles partes fiant, & ipsi videantur invicem sibi conferre. *d. l. 1. §. ult. l. 3. §. Julianus, 2. ff. b. t.*

LXXXI.

Equè si tres emancipati sint, duo sui, quintas: si quatuor emancipati, duo sui, sextas auferent, tertias conferent. Nec indignari eos oportet, si plus conferant, & minus accipiant, quia in potestate eorum est, bon. possessionem omittere. *l. 2. §. si tres, 5. ff. b. t. Cujac. 3. obs. 29.*

LXXXII.

Si ex dodrante fuit institutus filius, qui erat in potestate, extraneus ex quadrante: emancipatum accipientem contra tab. pro quadrante tantum bona sua collaturum Julianus ait: quia solum quadrantem fratri abstulit. Argumentum pro hac sententia adfert Pomponius, quod filius emancipatus nepotibus ex se natis solis conferre cogitur. *d. l. 1. §. si ex dodrante, 3. ff. b. t.*

LXXXIII.

Evenit etiam aliquando, ut emancipatus suo nihil conferat, ut in specie *d. l. 1. §. si pater, 4. ff. b. t.* aliquando, ut ex proprijs bonis nihil retineat, sed ea integra conferat, ut in specie *l. 2. §. si ex emancipato, 6. ff. b. t.* Quod tamen fit contemplatione duarum hereditatum, ut eleganter notat *Cujac. ad l. 1. ff. b. t. in comm. suo.*

LXXXIV.

Si plures sint nepotes unum patrem representantes, omnes ut unus conferunt, illisq; vicissim una portio confertur. *d. l. 2. §. si duo nepotes, 7. Et si duo nepotes, 7. ff. b. t.*

Suc-

LXXXV.

Succedit nunc, quomodo fiat collatio. Et fit collatio omnis vel re ipsa, vel cautione, vel utroque modo.

LXXXVI.

Re ipsa fit collatio vel per divisionem bonorum conferendorum, vel minus capiendo, vel delegando debitorem, vel dando fundum, vel rem aliam pro bonis conferendis, vel liberando coheredes à necessitate præstandi id, quod defunctus promisit. *d. l. i. §. quamvis. ii. Et seq. ff. b. r. l. i. §. pen. ff. de dot. collat. l. 2. C. b. t.*

LXXXVII.

Cautione collatio fieri dicitur, si quis datis fidejussoribus, vel pignoribus coheredes suos securos faciat de bonis conferendis. *d. l. i. §. jubet autem. g. ff. b. t.*

LXXXVIII.

Utroque modo collatio fit, si quædam dividantur, de quibusdam caveatur. Cum possint etiam quædam esse in occulto: non satis confert, qui non cavit, quamvis dividat. Si igitur constet inter partes, quid sit in bonis emancipati, sufficiens collatio est divisio: si non constet, sed dicatur quædam non esse in commune redacta, tunc propter incertum cautio erit interponenda. *d. l. i. §. quamvis. ii. ff. b. t.*

LXXXIX.

Jure Saxonico collatio etiam fit mediante juramento ejus, qui conferre debet: Wollen sie nach des Vatters oder Mutter todt ihr Erbtheil ansprechen/so muß der abgesonderte Bruder/ oder berahrene Tochter in die theilung bringen mit ihrem Eid alles das gutt, damit sie abgesondert waren/ ob es fahrende hab ist/wo es aber ander gutt, daß sie beweisen mag/da mögen sie nicht für schweren. *art. 13. lib. 1. Sneyd. ad d. §. quædam. n. 39. Inst. de act. Wesf. in par. ff. b. n. 6. in fin.*

XC.

Cautio sive stipulatio de conferendis bonis, utcumque sit pura & præsens, non tamen ea statim committitur, ut promittens protinus ex ea conveniri possit, sed tum demum, cum interpellatus, post aliquod spatium, quo potuit conferre, non fecit, *arg. l. 13. §. 105. ff. de solut. junctæ l. 2. §. de illis. ff. b. t. Cujac. ad l. 5. §. ult. b. t. in comm. suo. VVesenb. d. l. n. 6. in pr.*

XCI.

Et si ve quis non conferat ex hac stipulatione, sive dolo fecerit, quod minus conferat: quanti ea res erit, in tantam pecuniam condemnabitur. *d. l. 5. §. ult. Et ibi Cujac. in comm. suo. ff. b. t.*

XCII.

Si per inopiam quis non possit cavere de conferendis bonis suis,
non

non statim ab eo transferenda est possessio portionis suæ, sed sustinendum, donec sponsores invenerit, ita tamen, ut interim fratribus actio detur, de ijs, quæ mora deteriora futura sunt, hoc est, quæ servari non possunt, quæ tempore pereunt: dummodo caveant fratri ad conferendum obligato, de restituenda pecunia, cum propria contulerit. *l. 2. §. ult. ff. b. t. ubi actio est auctio, id est, jus vendendi. Cujac. ad l. 8. ff. b. t. in suo Papin.* XCIII.

Quod si non caveant, non dabitur eis actio, ut vendant, sed dabitur procurator rerum, qui curam gerat earum, quæ perire possunt, ut vendat, & pecuniam servet. *l. 1. §. si frater. ff. b. t.* XCIV.

Quod si per contumaciam quis nolit cavere de conferendis bonis proprijs, hoc casu statim transferenda ab eo possessio est portionis suæ, denegandæ ei sunt actiones, perinde, ac si bon. possessionem non accepisset. *l. 3. in pr. ff. b. t. l. 11. 12. & 14. C. b. t.* XCV.

Bonorum quoq; possessio contumaci, & qui palam se satisdaturum negat, denegabitur, cum ipsemet repudiare videatur bon. possessionem, qui formam ejus observare non vult. *l. nonnunquam. 8. ff. b. t.*

XCVI.

Quod si tamen frater initio dixerit, se nolle cavere, postea poenitentia ductus offerat cautionem, audiendus erit, si intra tempus delatæ possessionis cautionem offerat. *d. l. 8. & ibi Cujac. in suo Papin.*

XCVII.

Sed & implorato officio judicis ad conferendum quis compelli potest. Quid enim si non opus illi sit actionibus, utpote possidenti, & conferre supersedeat? *l. 1. in pr. ff. de dot. collat. l. si soror. 8. C. b. t.*

XCVIII.

Agenti quoq; objici potest exceptio non factæ collationis, & licet sine exceptionis objectu admittis sit agens, & divisio cum ipso facta, poterit nihilo tamen minus post officio judicis implorato collatio peti. *d. l. si soror. 8. C. b. t. VVesemb. in par. ff. b. n. 6.*

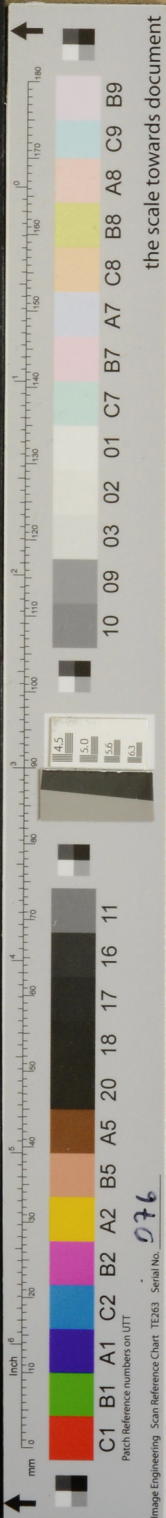
XCIX.

Finis collationis est, ut liberis æqua lance pariq; modo prospiciatur, atq; ita æqualitas & concordia inter illos servetur, *arg. l. 1. in pr. ff. b. t. l. ut liberis. 17. in pr. C. eod.*

Effectus collationis sunt: Facta collatione bona collata inter liberos communiter dividuntur: actiones hereditariæ, quæ denegata collatione denegari poterant, vel per exceptionem excludi, competere incipiunt. *VVes. d. l. n. fin. Rittersb. in Nov. p. 7. c. 22. n. 11. Treutl. d. vol. 2. disp. 17. th. 7. & ibi Backov.*

Et tantum hac vice de collationum materia.

SOLI DEO GLORIA.

LXXXV.

quomodo fiat collatio. Et fit collatio omnis vel re-
vel utroq; modo.

LXXXVI.

atio vel per divisionem bonorum conferendorum,
do, vel delegando debitorem, vel dando fundum, vel
nis conferendis, vel liberando coheredes à necessita-
uod defunctus promisit. *d. l. i. §. quamvis. ii. § seq ff.*
de dot. collat. l. 2. C. h. t.

LXXXVII.

io fieri dicitur, si quis datis fidejussoribus, vel pigno-
uos securos faciat de bonis conferendis. *d. l. i. §. jus-*

LXXXVIII.

collatio fit, si quædam dividantur, de quibusdam ca-
int etiam quædam esse in occulto: non satis confert,
amvis dividat. Si igitur constet inter partes, quid sit
ati, sufficiens collatio est divisio: si non constet, sed
non esse in commune redacta, tunc propter incer-
terponenda. *d. l. i. §. quamvis. ii. ff. h. t.*

LXXXIX.

collatio etiam fit mediante juramento ejus, qui con-
llen sie nach des Vatters oder Mutter todt ihr Erbtheil
der abgesonderte Bruder/ oder berahrene Tochter in die
it ihrem Eid alles das gutt/ damit sie abgesondert waren/
ist/ wo es aber ander gutt, daß sie beweisen mag/ da mögen
en. *art. 13. lib. 1. Sneyd. ad d. §. quædam. n. 39. Inst. de act.*
6. in fin.

XC.

ulatio de conferendis bonis, utcumq; sit pura & præ-
a statim committitur, ut promittens protinus ex ea
ed tum demum, cum interpellatus, post aliquod spa-
conferre, non fecit, *arg. l. 13. § 105. ff. de solut. jnncta*
1. Cujac. ad h. §. ut. h. t. in comm. suo. VVesenb. d. l.

XCI.

on conferat ex hac stipulatione, sive dolo fecerit, quò
quanti ea res erit, in tantam pecuniam condemnabi-
ibi Cujac. *in comm. suo. ff. h. t.*

XCII.

quis non possit cavere de conferendis bonis suis,
non